

KARTENOS VALSČIAUS BIBLIOTEKOS

**Parengė Kretingos rajono savivaldybės
Motiejaus Valančiaus viešosios bibliotekos
Skaitytojų aptarnavimo skyriaus vedėja
Nijolė Strolienė**

Kretinga, 2002

Turinys

Kartenos valsčiaus bibliotekos	3
Kartenos biblioteka	3
Baublių biblioteka	6
Budrių biblioteka.....	9
Raguviškių biblioteka	11
Kūlpėnų biblioteka.....	13
Stropelių kaimo biblioteka	15
Gaudučių kaimo biblioteka	15
Literatūra ir šaltiniai	16

Kartenos valsčiaus bibliotekos

Kartenos biblioteka

Lietuvos viešųjų bibliotekų 1943 metų sąvade, sudarytame pagal tų metų balandžio 1 d. anketos duomenis apie Lietuvos bibliotekas vokiečių okupacijos metais, užfiksuota informacija, kad 1941 m. Kretingos apskrityje įsteigta Kartenos viešoji biblioteka su 1601 tomų knygų fondu, 200 skaitytojų per metus. Per mėnesį buvo išduodama 450 tomų. Veikė skaitykla. Patalpos buvo nepatenkinamos būklės. 1942 m. vedėju dirbo Mykolas Kazlas.

1 iliustr. Kartenos biblioteka

Remiantis Kartenos bibliotekos metraščio duomenimis, bibliotekos įkūrimo data laikoma 1946 – tieji. Jos vedėju buvo A. Prišmontas, dirbęs iki 1947 – ujų. Vėliau, 1947-1948 metų laikotarpyje bibliotekai vadovavo Irena Misiūnienė. Tuo metu bibliotekos fondą sudarė 3000 knygų, buvo 150 skaitytojų. Bibliotekos vedėjai dažnai keitėsi. 1949-1952 metais dirbo G. Kairytė, G. Šimaitė.

Fonduose jau buvo 4000 knygų. Nuo 1953 m. iki 1955 m. vadovavo Ona Bajorūnienė. Per metus biblioteka turėjo 480 skaitytojų, kuriems buvo išduota 7000 egzempliorių knygų. 1955 metais čia jau dirbo B. Milašiūtė. Knygų fondas išaugo iki 5645 egz. 1956-1958 metais dirbo Janina Miltakytė. Fondą sudarė 5958 knygos.

Vėliau, 1959-1961 metais, vedėja tapo M. Gerulytė. Knygų fondas išaugo iki 7167 egz. Bibliotekos veikla suaktyvėjo: suorganizuota 10 parodų, 3 literatūriniai vakarai, 6 bibliografinės apžvalgos. Padarytas pirmasis abėcėlinis katalogas.

Nuo 1961 m. iki 1966 m. bibliotekai vadovavo Stasė Paulauskaitė. Atidaryta skaitykla, padarytas laisvas priėjimas prie fondo. Įkurta ir veiklą pradėjo bibliotekos taryba. Įsteigtos 5 kilnojamosios bibliotekėlės, buvo suburta 20 knygnešių. Padaryta gyventojų kartoteka, pradėta vesti kraštotyrinė, bendroji laikraščių ir žurnalų kartotekos.

1964 m. bibliotekoje organizuotas vienas didesnių renginių – Kristijono Donelaičio 250 metinių minėjimas. Taip pat vyko literatūriniai, teminiai bei žymių datų paminėjimo vakarai, buvo organizuojamos knygų parodos, padaryti įvairūs informaciniai stendai.

1966-1967 m. vėl keičiasi darbuotoja. Bibliotekos vedėja tampa Aleksandra Živliuk. Fondas buvo išaugęs iki 8362 egz. spaudinių. Bibliotekininkai keitėsi beveik kasmet: 1968-1969 m. bibliotekai vadovavo Ignas Žilinskas, 1969-1970 m. – Danutė Butenytė, 1970-1973 m. – Gražina Namajūnaitė, 1973-1975 m. – Elefina Kaufman. 1974 metais, vadovaujant E. Kaufman, atliktas bibliotekos remontas, sustatytos naujos lentynos.

Nuo 1976 iki 1978 m. bibliotekos vedėja dirbo Danutė Jucienė. Veikla dar labiau suintensyvėjo: bibliotekoje buvo nuolat organizuojami įvairūs renginiai, sutelkta 500 skaitytojų, jiems per metus išduota 9060 egz. knygų, tame skaičiuje 5780 egz. vaikams. Bibliotekiniai rodikliai kasmet augo. 1977 metais išduota 9344 egz., sutelkta 535 skaitytojais, iš jų – 244 vaikai.

1978 metais keičiasi bibliotekos vedėja – ja paskiriama Danutė Eglinskaitė. 1978 metais išduota jau 12000 egz. spaudinių, sutelkta 702 skaitytojais, iš jų – 277 vaikai. 1979 metais pagrindinis bibliotekos veiklos uždavinys buvo Tarptautinių vaikų metų paminėjimas, todėl organizuoti kompleksiniai renginiai vaikams: pokalbiai, garsiniai skaitymai, teminės popietės, bibliografinės apžvalgos, parodos. Sutelkta 717 skaitytojų, iš jų – 274 vaikai, išduota 12110 egz. spaudinių, iš jų – 6420 egz. vaikams. 1980-1983 m. vedėja dirbo A. Ronkaitytė.

1983 m. į biblioteką atėjo dirbti Vladislava Valužienė. Jos pastangomis biblioteka buvo perkelta į naujas patalpas. Bibliotekininkė Vladislava Valužienė daug jėgų padėjo besirūpindama kuo geresniu patalpų įrengimu, tačiau sutvarkius biblioteką, jai teko dirbti nebeilgai, liga ją išskynė iš gyvųjų tarpo.

1983-1984 m. ją pakeitė G. Vaišnorienė. 1984 m. Kartenos biblioteka buvo apdovanota Lietuvos Kultūros ministerijos diplomu, užėmus antrąją vietą "Miestų ir rajonų centrinių bibliotekų filialų vaizdinės agitacijos priemonių, jų interjero, eksterjero bei materialinės bazės 1981-1984 m. apžiūroje".

Nuo 1984 m. iki šiol bibliotekos vedėja dirba Zina Salytė-Viršilienė. 1987 m. biblioteka rajoninėje materialinės bazės apžiūroje užėmė pirmąją vietą ir buvo apdovanota diplomu. Per 1985 metus sutelkta 783 skaitytojais, jiems išduota 13992 egz. spaudinių. Bibliotekoje sutelktas skaitytojų vaikų aktyvas, įkurta suaugusiųjų "Knygos bičiulių" draugija. Biblioteka bendradarbiavo ir palaikė

ryšius su Kulūpėnų biblioteka. 1985 m. paskirta antroji vieta rajone už materialinę bazę, o už darbą – pirmoji.

2 iliustr. Bibliotekos vedėja dirba Zina Salytė-Viršilienė

1986 m. bibliotekos fonduose buvo sukaupta 11500 egz. spaudinių. Skaitytojų skaičius išliko pastovus – 783. Metai buvo gausūs įvairiais renginiais vaikams. Juose dalyvavo Kulūpėnų bibliotekos vaikų klubas "Pagrandukas". Kartenos bibliotekoje įkurtas klubas "Vyturiukas". 1978-1979 m. Z. Viršilienė ilgalaičių atostogų metu pavadavo Laima Frolova. Bibliotekos fondas išaugo iki 12303 egz. Skaitytojų truputį sumažėjo, jų buvo 720. Toliau veiklą aktyviai tęsė vaikų klubas "Vyturiukas": paruošė teminius piešinių aplankus, suorganizavo švedų rašytojos A. Lindgren knygos "Ronja – plėšiko duktė" aptarimą.

1988 metais, prasidėjus Lietuvos atgimimo laikotarpiui, bibliotekos veikloje išryškėjo naujos funkcijos. Bibliotekoje skaitė 510 skaitytojų. Jiems buvo organizuojami įvairūs renginiai, atitikę to laikmečio dvasią. Bibliotekos skaitytojai dalyvavo išvykoje į Kretingą, kur vyko literatūriniai vakarai "Kuo tu vardu, mama?", dalyvaujant aktoriams Bernadetai Lukošiuūtei ir Česlovui Stoniui, rašytojui Kaziui Sajai.

Laikotarpis nuo 1989 – tujų metų pasižymi tikru "fondų valymu"– sparčiai nurašinėjama nenaudojama literatūra. Per metus nurašyta 1000 egz. nepanaudojamų, neaktualių spaudinių. Keičiasi renginių ir parodų tematika, ypač didelis dėmesys skiriamas Lietuvos istorijos, literatūros bei kultūros temoms. Biblioteka atgimimo laikotarpiu tapo svarbia informacine įstaiga, kurioje visuomenei buvo pateikiami naujausi Lietuvos vyriausybės nutarimai. 1991 – aisiais, pirmaisiais Nepriklausomos Lietuvos metais, biblioteka, kaip ir kitos įstaigos, išgyveno panašius sunkumus. Mikrorajone buvo 1736 gyventojai, tame skaičiuje 513 vaikų. Tais metais, kaip nė vienais kitais, žymiai sumažėjo skaitytojų. Liko 410 skaitytojų (iš jų 143 – vaikai), kurie per metus apsilankė 1473

kartus. Jiems išduota 5954 egz. literatūros. Daugiausiai buvo skaitoma tik grožinė literatūra. Bibliotekos fondas 1992 m. buvo 12805 egz., nurašyta per 1991 metus 1322 egz., o gauta 949 egz.

Skaitytojų informaciniai poreikiai keitėsi: vis daugiau reikėjo Lietuvos gyvenimo aktualijas atspindinčios periodikos ir knygų. Lietuvos bibliotekose toliau vyko aktyvus spaudinių nurašymo laikotarpis. Ypač daug buvo išimama iš fondų neaktualios literatūros. Kartenos bibliotekoje per 1991 m. buvo nurašyta 200 egz. turiniu pasenusios politinės literatūros, daug spaudinių, o ypač dubletinių, buvo perduota į mainų fondą. 1991 m. Kartenos bibliotekos vedėja Z. Viršilienė surinko medžiagą ir parengė aplanką "Kartenos apylinkės kultūros ir gamtos paminklai". Bibliotekos parodos ir renginiai buvo daugiau orientuoti į užmirštas Lietuvos istorijos datas, asmenybes, tremties laikotarpį. Bibliotekoje ir toliau aktyviai veikė jaunųjų skaitytojų klubas "Vyturiukas".

Šalies politinė – ekonominė situacija tiesiogiai įtakojė ir bibliotekų veiklą. Nors Kartenos miestelio gyventojai turėjo daug savo asmeninių rūpesčių: vieni susigražinę žemę pradėjo ūkininkauti, kiti – aktyviai sprendė darbo ir buitines problemas, tačiau Kartenos bibliotekoje 1991-2001 m. laikotarpyje skaitytojų skaičius išliko beveik stabilus – vidutiniškai per metus buvo užregistruota 400 skaitytojų, iš kurių 150 vaikų. Jiems išduodamų spaudinių skaičius vis augo: 1992 m. – 6100 egz., 1994 m. – 7360 egz., 1996 m. – 9420 egz., 1998 m. – 14230 egz., 2000 m. – 12850 egz. Fondo dydis keitėsi nežymiai, priklausomai nuo gaunamų ir nurašomų spaudinių skaičiaus. 1993 m. fonde buvo 11600 egz. spaudinių, 1995 m. – 12080, 1998 m. – 11550, 2000 m. – 11030. Per pastarąjį dešimtmetį kito ir paties Kartenos miestelio gyventojų skaičius: 1992 m. buvo 1736 gyventojai, 1996 m. – 1772, 1997 m. – 1810, 1998 m. – 1760, 2000 m. – 1600.

2002 m. duomenimis Kartenos centrinėje gyvenvietėje yra 1125 gyventojų, bibliotekos aptarnaujamo mikrorajono gyventojų skaičius – 1623, skaitytojų – 348, lankytojų – 4208, fondo dydis – 11058 egz., patalpų plotas – 108 m².

Baublių biblioteka

1949 m. Baubliuose buvo atidaryta skaitykla. Skaitykla turėjo nedidelį žurnalų ir laikraščių fondą. Pirmoji skaityklos vedėja buvo Konstancija Grikštaitė. Ji vadovavo iki 1951 metų.

Nuo 1951 iki 1952 m. skaityklos vedėju dirbo Alfonsas Lukas. Skaityklos fondai tuo metu buvo papildyti pirmosiomis knygomis. Nuo tada pirmą kartą knygos pradėtos išduoti skaitytojams į namus. Skaitykloje buvo užregistruoti 34 skaitytojai. 1953 m. skaityklos vedėju dirbo Jonas Kovera. Jį tais pačiais metais pakeitė Pranas Lingė. Skaitykloje jau buvo 750 knygų ir 45 skaitytojai. Nuo 1955 m. skaityklos vedėja buvo Danutė Kerpytė. Skaityklos fonduose buvo 1211 egz. knygų ir turėjo 60 skaitytojų.

1956 m., išaugus knygų fondams, vietoj skaityklos įkuriama biblioteka. Pirmasis Baublių bibliotekos vedėjas buvo devyniolikmetis Pranas Lukauskas (g. 1937 m. Baubliuose, Kretingos raj.). Bibliotekos fondą sudarė 1439 egz. spaudinių. Nuo 1957 m. bibliotekos vedėja pradėjo dirbti Zita Einaitė (g. 1939 m. Darbėnuose, Kretingos raj.). Fonduose buvo 2153 egz. knygų, įsteigta viena kilnojamoji bibliotekėlė. 1958 m. bibliotekos fondas išaugo iki 2693 egzempliorių. 1959 m. Baublių biblioteka įsteigia dar vieną kilnojamąją bibliotekėlę ir jau turi dvi – Žutautų kaime ir Mikoliškių Girininkijoje, kurios, 1960 m. duomenimis, turėjo 50 skaitytojų. 1959 m. knygų fondas jau siekia 2978 egz., 1960m.– 3651 egz. Prie bibliotekos nuo 1960 m. veikė dramos ir tautinių šokių rateliai.

3 iliustr. Baublių biblioteka

1961 m. Baulių bibliotekoje buvo 193, kilnojamosiose bibliotekėlėse – 83 skaitytojai. Biblioteka savo fonduose turėjo 4004 egz. knygų. Suorganizuotos 6 knygų parodos, pravestos skaitytojų konferencijos ir literatūros vakarai. Vidutiniškai vienas skaitytojas per metus perskaitė po 10 knygų.

1962 m. bibliotekai vadovavo Teklė Navajauskienė (g. 1924 m. Šilainių km. Kėdainių raj.). Tais pačiais metais ją pakeitė Olė Karklinienė (g. 1934 m. Ketūnų km. Mažeikių raj.). Biblioteka turėjo 400 skaitytojų, jiems vidutiniškai kartu su kilnojamosiomis bibliotekėlėmis buvo išduota 7843 egz. spaudinių. Per metus gauta 718, o nurašyta 929 egz. ir metų pabaigoje liko 3793 egz. spaudinių. Pradėtas organizuoti sisteminis ir abėcėlinis katalogai. Biblioteka perkelta į naujai pastatytus kultūros namus.

1963 m. bibliotekoje buvo 402 skaitytojai, per metus jiems išduota 8233 egz. spaudinių, gauta 532 egz., fondo dydis – 4325 egz. Prie bibliotekos buvo įkurta ir veikė 9 asmenų skaitytojų taryba. Pradėtos vesti recenzijų ir laikraščių bei žurnalų straipsnių kartotekos. 1964 m. Baublių biblioteka paskelbiama "Puikaus darbo biblioteka". Buvo 402 skaitytojai, išduota 8284 egz.

literatūros, t. y. vidutiniškai vienas skaitytojas per metus perskaitė 20 knygų. Fonduose sukaupta 4928 egz. spaudinių. Bibliotekoje "Jaunosios gvardijos" kolūkis padarė standus "Naujos knygos", "Žemės ūkio naujienos", "Atmintinos datos" ir kt.

1966 – 1969 m. laikotarpyje Baublių bibliotekos vedėja dirbo Virgina Sendrauskienė (g. 1947 m. Kretingoje). Bibliotekos fondas siekė 7471 egz., o 1968 m. išaugo iki 7960 egz.

Darbuotojos dažnai keitėsi: 1969 m. vedėja dirbo Aldona Macienė, ją pakeitė Aldona Vaitkevičienė, 1970-1974 m. dirbo Teresė Mažonienė, 1974-1975 m. Teklė Navajauskienė. Nuo 1975 m. bibliotekai vadovavo Zofija Jurevičienė (g. 1948 m. Gaugarių km., Kelmės raj.). Tais pat metais biblioteka perkeliama į naujas patalpas aštuoniolikos butų name. Biblioteka įsikuria 3 kambariuose. Knygų fondas suskirstomas į suaugusiųjų, vaikų ir skaityklą. 1975 m. bibliotekos fondas buvo sutikrintas su "Masinės bibliotekos katalogu", padaryti nauji skirtukai, atrinkta ir nurašyta susidėvėjusi ir pasenusi literatūra. Bibliotekoje užregistruota 390 skaitytojų, išduota 4125 egz. literatūros, fondas – 6884 egz. spaudinių, rengiamos parodos, bibliografinės apžvalgos, įsteigtas knygų taisymo būrelis.

Nuo 1977 m. Baublių biblioteka pradėjo dirbti centralizuotoje sistemoje ir tapo Kretingos centrinės bibliotekos Baublių kaimo filialu nr. 26. 1978 m. bibliotekoje buvo 429 skaitytojai, fonde – 7190 egz. spaudinių, parengtos 53 literatūros parodos, 12 masinių renginių. Apžiūroje "Darbas su vaikais" už renginius vaikams paskirta pirmoji vieta rajone.

1980 m., 1982 m. ir 1984 m. bibliotekos vedėja su pertraukomis dirbo Stasė Gideikienė. Buvo 429 skaitytojai, iš jų – 124 vaikai. Išduota 9064 egz. literatūros. 1981 m. vedėja buvo Virga Lukauskienė. Tais metais išaugo skaitytojų skaičius iki 480 m. bei literatūros išdavimas – 9498 egz. 1983 m. buvo 500 skaitytojų, išduota spaudinių 10250 egz.

Nuo 1984 m. bibliotekai vadovavo Loreta Ivanauskienė (g. 1961 m.), turinti agronomės išsilavinimą. Tais pat metais biblioteka perkeliama į kitas patalpas – buvusį kolūkio pirmininko M. Navajausko namą. Persikėlus iš esmės pagerėjo bibliotekos materialinė bazė. 1985 m. buvo 507 skaitytojai, kuriems išduota 10350 egz. spaudinių.

Nuo 1986 m. su trumpomis pertraukomis iki šiol dirba Danguolė Gibišienė. Nuo 1988 m., vykstant perdavimams bei keičiantis bibliotekų normatyviniams reikalavimams, o taip pat bibliotekoje palikus tik 0,5 bibliotekininkės etato, skaitytojų skaičius sumažėjo iki 265, jiems išduota 2693 egz. spaudinių. Knygų gavimas sparčiai mažėjo: 1992 m. gauta 251 egz., 1993 m. – 216 egz., 1994 m. – 87 egz., 1995 m. – 75 egz. Bibliotekai buvo užprenumeruota tik keletas žurnalų, respublikinių bei rajoninių laikraščių. Nuo 1996 m. bibliotekoje vėl įsteigiamas pilnas darbuotojo etatas. 1997 m. bibliotekoje buvo 222 skaitytojai, jiems išduota 15714 egz. spaudinių. Buvo gauta 173 egz. knygų ir 89 žurnalai, parengta 10 parodų, bibliotekoje organizuojama daug įvairių renginių vaikams.

4 iliustr. Bibliotekininkė Danguolė Gibišienė

1998 m. Baublių kaimo bibliotekos aptarnaujamame mikrorajone buvo 707 gyventojai, iš jų Baublių kaime – 551, Žutautų – 152. Bibliotekoje skaitė 234 skaitytojai, iš jų – 130 vaikų; išduota 15089 egz. spaudinių. Fondas – 6913 egz., sutvarkytas pagal Universalią dešimtainę klasifikaciją.

Bibliotekoje surengta daug įsimintinų renginių bei parodų vaikams. 1999 m. bibliotekos jaunieji skaitytojai lankė du būrelius: literatūrinį – "Skruzdėliukas" ir darbščiųjų rankų – "Vaivorykštė", kurie užmezgė draugystės ir bendravimo ryšius su Jokūbavo kaimo biblioteka. 2000 metais Baublių bibliotekoje vykę kultūriniai renginiai, suteikę savitumo kaimo žmonių gyvenimui, suartinę juos su knyga, buvo dažnai minimi rajoninės spaudos puslapiuose. 2002 m. pradžios duomenimis, Baublių centrinėje gyvenvietėje buvo 560 gyventojų, aptarnaujamo mikrorajono gyventojų skaičius – 712, skaitytojų – 258, lankytojų – 2269, fondo dydis – 7026 egz., patalpų plotas – 100 m².

Budrių biblioteka

Budrių biblioteka buvo įsteigta 1952 m. Iki tol Budrių kaime veikė klubas-skaitykla, kurios vedėju dirbo Kazys Turauskas (g. 1935 m. Šmilškčių km.). Įkūrus biblioteką, K. Turauskas perėjo dirbti į ją. 1953 m. bibliotekos vedėjas tobulinasi Vilniuje dviejų mėnesių bibliotekininkų kursuose. Į naujai įsteigtos bibliotekos knygų fondą įėjo buvusios skaityklos 900 egz. knygų. Vėliau knygų kas mėnesį gaudavo iš Vilniaus bibliotekų kolektoariaus. Pirmieji skaitytojai buvo negausūs, daugiausiai mokytojai ir mokiniai. 1953 m. bibliotekoje buvo 80 skaitytojų, kuriems išduota 600 egz. knygų. Bibliotekos vedėjas K. Turauskas su Budrių mokyklos mokytojais pastatė keletą veikalų, tokių kaip Žemaitės "Petras Kurlmelis", "Trys mylimos", "Marti". 1954 m. skaitė 85 kaimo gyventojai, jiems buvo išduota 3000 egz. spaudinių. Paruoštos teminės literatūros parodos. 1954 m. K. Turauskas išvyksta atlikti karinės tarnybos ir biblioteką perduoda B. Jankauskienei, vėliau – A.

Kumponui. 1955-1958 metų laikotarpyje dirbo Monika Dievinienė. Bibliotekoje jau buvo 152 skaitytojai, per metus išduodama 2400 egz. spaudinių. 1956 m. knygų fonde buvo 3771 egz., 1957 m. – 4189 egz., 1958m. – 4236 egz.

1958 m. vedėja tampa Janina Slušnienė. Įdomu paminėti, kad J. Slušnienė du beraščius Budrių kaimo gyventojus – S.Valatkieneį ir E. Jurkų – išmokė skaityti ir rašyti. Ją tais pat metais pakeitė Danutė Cicilija Balsevičiūtė-Paukštienė (gim., 1938 m. gegužės 15 d.), kuri dirbo iki pensijos.

1959 m. bibliotekoje buvo 223 skaitytojai, kuriems išduota 5888 egz., fonde buvo 4620 egz. spaudinių. Padarytas abėcėlinis, vėliau ir sisteminis katalogai. Metams bėgant, skaitytojų ir išduodamos literatūros skaičius augo. 1960 m. buvo 319 skaitytojų, kuriems išduota 7362 egz. 1961 m. pradėta du kartus per savaitę nešti gyventojams knygas į namus. Tokiu būdu skaitytojų skaičius išaugo net iki 477, jiems išduota 9657 egz. spaudinių. Geriausi bibliotekos skaitytojai buvo B. Kupšienė, G. Sidorovas, T. Simutis ir kiti. Bibliotekoje organizuojami renginiai, parodos, knygų aptarimai. Buvo pastatyti veikalai: Žemaitės "Mūsų gerasis", K. Olšauskio "Obelėlė", K. Sajos "Gerasis dėdė", "Moteris eina per lietu" ir kt. 1965 m. bibliotekoje apylinkės taryba organizavo Vardynų šventę.

5 iliustr. Budrių biblioteka

1965 m. fondą sudarė 5816 egz., 1967 m. – 5636 egz., 1968 m. – 6143 egz. spaudinių; buvo 444 skaitytojai; išduota vidutiniškai per metus 9114 egz. knygų ir periodikos. Bibliotekai knygnešystėje talkino laiškinkai A. Kundrotaitė, A. Turauskas bei septynmetės mokyklos mokiniai.

1970 m. buvo 458 skaitytojai, jiems išduota 8770 egz., fondas turėjo 6812 knygų. 1980 m. skaitytojų skaičius truputį sumažėjo. Jų buvo 393, išduota 6856 egz. spaudinių.

1990 – tieji – Lietuvos respublikos nepriklausomybės metai įnešė į kaimo bibliotekos gyvenimą naujų vėjų. Budrių bibliotekoje tuo metu buvo organizuojami laikmečio dvasią atspindintys renginiai, susitikimai ir parodos. Skaitytojų buvo 311, išduota 6031 egz. spaudinių.

2002 m. sausio 1 d. duomenimis Budrių centrinėje gyvenvietėje yra 205 gyventojai. Bibliotekos aptarnaujamo mikrorajono gyventojų skaičius – 490, skaitytojų skaičius – 208, lankytojų – 2146, fondo dydis – 7401 egz., patalpų plotas – 82 m².

Raguviškių biblioteka

1946 metais Raguviškių kaime įkurtas klubas – skaitykla, kurios vedėja tapo Salomėja Jesevičiūtė. Patalpos buvo mažos – vienas kambarys be krosnies. Skaitykla turėjo nedidelį 50 egz. knygų fondą. Skaitytojų buvo dešimt. Klubas skaitykla tuo metu daug dėmesio skyrė saviveiklai, pastatė vaidinimus S. Čiurlionienės "Pinigėliai", Žemaitės "Petras Kurmelis", "Trys mylimos", "Marti".

1955 m. įsteigta Raguviškių biblioteka kartu su klubu-skaitykla vienose patalpose buvusiame J. Paukščio name. Vedėju buvo paskirtas Jonas Toleikis. Tais pačiais metais jį pakeitė Lionginas Kareckas, kuris dirbo trumpai ir vietoj jo pradėjo vadovauti Janina Miltakytė, kuri neakivaizdžiai studijavo Vilniaus kultūros – švietimo technikume. Biblioteka jau turėjo 3960 egz. spaudinių fondą, skaitytojų buvo 80, jiems išduota per metus 300 egz. 1956 m. bibliotekoje vedėja pradeda dirbti Danutė Butkutė, kuri buvo baigusi buhalterijos mokyklą. Biblioteka buvo mažame kambarėlyje kartu su skaitykla antrajame namo aukšte. Kolūkio pirmininkas P. Karpavičius rūpinosi patalpomis ir iš antro aukšto biblioteką perkėlė į pirmąjį. Bibliotekos renginiai buvo organizuojami kartu su klubo – skaityklos vedėja. Bibliotekos aptarnaujamame mikrorajone buvo keturi kaimai: Raguviškių, Būdviečių, Laumalių, Kukoriškių. 1957 m. turėjo 158 skaitytojus, jiems per metus vidutiniškai išduota 1000 egz. spaudinių. Bibliotekai knygnešystėje talkino mokiniai. Buvo aštuoni knygnešiai, aktyviausia iš jų – Zita Vaitkutė. 1958 m. įsteigta pirmoji kilnojamoji bibliotekėlė. 1959 m. pradėtas kurti abėcėlinis ir sisteminis katalogai. Veikė jau dvi kilnojamosios bibliotekėlės.

1960 m. biblioteka persikelia į naujas patalpas. Tais metais veikia 3 kilnojamosios bibliotekėlės. Skaitytojų skaičius sparčiai augo, nes vyravo tendencija, kad skaitytų visi galintys kaimo žmonės. Skaitytojų skaičius pasiekė net 345, išdavimas – 4530 egzempliorių. spaudinių, knygų fondas – 4530 egz. 1962 m. biblioteka turėjo 20 pagalbinių knygnešių. Veikė 4 kilnojamosios bibliotekėlės. Bibliotekoje pastatytas V. Rimkevičiaus vaidinimas "Vandens lelija".

6 iliustr. Raguviškių biblioteka

1963 m. bibliotekos statistiniai rodikliai sparčiai kilo: skaitytojų jau buvo 664, spaudinių išdavimas 13000 egz., fondas – 5360 egz. Knygnešių skaičius – 25. Bibliotekoje įkuriama skaitytojų taryba iš 3 narių.

1970 m. mažėja skaitytojų skaičius, nes lieka viena kilnojamoji bibliotekėlė ir 10 knygnešių. Skaitytojų užregistruota 424, išdavimas – 6374 egzempliorių. Aptarnaujamame mikrorajone nėra kultūros namų, todėl biblioteka yra vienintelis kultūros židinys kaime. Bibliotekoje organizuojami renginiai, knygų aptarimai, parodos. 1975 m. Raguviškių bibliotekos vedėja Danutė Butkutė – Kumpienė vadovauja apylinkės Moterų tarybai ir yra išrenkama apylinkės deputate. Biblioteka specializavosi žemės ūkio literatūros komplektavimo ir šios šakos specialistų aptarnavimo srityje.

1985 m. keičiasi vedėja, ja tampa Rita Alšauskienė. Biblioteka turėjo 460 skaitytojų, jiems išduota 8845 egz. literatūros, fondas – 6933 egz. spaudinių, suorganizuota 63 masiniai renginiai. 1986 m. bibliotekos patalpose padarytas remontas. Bibliotekoje keičiasi darbuotojos, todėl dažni perdavimai, kurių metu biblioteka po keletą mėnesių buvo uždaroma, neigiamai atsiliepė veiklai ir rodikliams. 1986 m. dirbo Žemės ūkio akademiją baigusi Janina Žilienė, ją atostogų metu pakeitė Violeta Čėsniienė.

1990 m. bibliotekoje buvo 210 skaitytojų, kuriems išduota 3452 egz. leidinių. Per metus gauta 537 egz. naujų knygų, nurašyta 392 egz. Nepriklausomybės atkūrimo metai, kaip ir visoms Lietuvos bibliotekoms, turėjo bendras tendencijas ir fondų formavimui, ir renginiams bei skaitytojams. Nuo 1993 m. Raguviškių biblioteka dirbo puse etato. Skaitytojų liko 163, išduota spaudinių – 2075 egz., gauta 46 naujos knygos ir 204 periodiniai leidiniai, nurašyta 625 egz.

7 iliustr. Raguviškių biblioteka

2002 m. pradžios duomenimis Raguviškių centrinėje gyvenvietėje yra 411 gyventojų, bibliotekos aptarnaujamo mikrorajono gyventojų skaičius – 1328, skaitytojų skaičius – 196, lankytojų – 1215, fondo dydis – 6014 egz., patalpų plotas – 55 m².

Kūlupėnų biblioteka

Įkurta 1952 metais. Jos vedėja paskirta Irena Zablockytė. Bibliotekai perduotas visas klubo-skaityklos turtas. Tais pat metais bibliotekos vedėja keičiasi: pradeda vadovauti Aniceta Lakačiauskienė. Knygas bibliotekai tiekė valstybinis bibliotekų kolektočius. 1954 m. bibliotekos fonduose buvo 999 egz. spaudinių. Žinių apie pirmuosius skaitytojus ir literatūros išdavimą neišliko.

1957 m. bibliotekos vedėja dirbo Zina Jacevičiūtė. Bibliotekoje skaitė 277 gyventojai, jiems buvo išduota 2430 egz. spaudinių.

1959 m. vadovavo S. Kniukštienė. Bibliotekos plotas buvo 40 m². Skaitė 305 skaitytojai, išduota spaudinių – 3508 egz. 1960 m. turėjo dvi kilnojamas bibliotekėles Kūlupėnų ir Pipirų kaimuose.

1963 m. keitėsi bibliotekos vedėja, ja įsidarbino Eugenija Šiaulytė, po jos – Akvalina Simutyte. 1964 m. vedėjo Julija Tylaitė., 1965 m. – Irena Malonytė.

1965 m. bibliotekos plotas padidėjo iki 72 m². Skaitė 451 skaitytojas, jiems buvo išduota 4411 egz. spaudinių. Turėjo 3 kilnojamas bibliotekėles. 1966 m. bibliotekos skaitykloje buvo 4 auditoriniai stalai, 4 knygų lentynos, telefonas, jau buvo sutelkti 602 skaitytojai, išduota 4296 egz. literatūros. 1967 m. vedėju dirbo Stasys Liaudinskas, 1968 m. – Vanda Liaudanskienė, 1970 m. – Aldona Žiobakienė, 1973 m. – Julija Petrauskaitė, 1974 m. – Pranas Domeika, 1977 m. – Ona

Venckienė, nuo 1978 m. – Aldona Mažeikienė. 1979 m. bibliotekos plotas sumažėjo iki 48 m². Buvo 753 skaitytojai., išduota 13136 egz. literatūros, suorganizuoti 91 renginys ir parodos.

1981-2001 m. laikotarpyje bibliotekai vadovavo Morta Ambrazevičienė, turinti pedagoginį išsilavinimą. 1983 m. buvo suteiktas pereinamasis prizas "Bibliotekai, geriausiai dirbančiai su žemės ūkio specialistais".

1985 m. biblioteka įsikūrė daugiabučiame name 76 m². plote. Buvo 814 skaitytojų: 574 suaugę ir 240 vaikų. Išduota 20191 egz. spaudinių, surengti 87 vaizdiniai-žodiniai renginiai. Įkuriamas pasakų mylėtojų klubas "Pagrandukas", kuris gyvuoja iki šiol. Aktyviausiais bibliotekos skaitytojais buvo Aloyzas ir Linas Rimkai, Esmeralda ir Vladas Bukniai, Zita ir Jonas Rapaliai. Nuo 1988 metų Kūlupėnų bibliotekai buvo pridėta dar 0,5 etato. Antrąją bibliotekininkę dirbo R. Pilelienė, pagal specialybę – agronomė, baigusi Lietuvos žemės ūkio akademiją.

8, 9 iliustr. Kūlupėnų biblioteka

1990 – ieji, pirmieji Nepriklausomybės metai, Kūlupėnų bibliotekai taip pat buvo ypatingi: iš užmaršties prikeliama Lietuvos istorija, rašytojai, tremties literatūra, lietuviškos tradicijos bei papročiai. Bibliotekos darbuotojos daug dėmesio ir laiko skyrė šiai kaimo gyventojams aktualiai veiklai, organizavo renginius, susitikimus, diskusijas bei parodas. Biblioteka turėjo 758 skaitytojus, jiems išduota 10088 egz. spaudinių, fondo dydis – 14635 egz.

1992 m. biblioteka perkelta į buvusio Kūlupėnų tarybinio ūkio lopšelio-darželio patalpas. Bibliotekos plotas čia padidėjo iki 107 m².

2002 m. pradžios duomenimis, Kūlupėnų gyvenvietėje yra 1300 gyventojų. Bibliotekos aptarnaujamo mikrorajono gyventojų skaičius – 1890, skaitytojų skaičius – 445, lankytojų – 5822, fondo dydis – 11232, patalpų plotas – 107 m².

Stropelių kaimo biblioteka

Buvo įkurta 1951 m. Viename pastate kartu su mokykla. Vedėja dirbo Angelija Mikulskienė. Uždaryta 1976 metais. Netrukus po uždarymo pastatas nugriautas.

Gaudučių kaimo biblioteka

Buvo įkurta 1961 metais. Vedėja dirbo Janina Vaičekauskienė, baigusi Telšių kultūros mokykloje choreografiją. Biblioteka uždaryta 1988 metais.

10 iliustr. Buvusios Gaudučių kaimo bibliotekos pastatas

Literatūra ir šaltiniai

1. Lietuvos viešosios bibliotekos 1943 metų anketos duomenimis / Lietuvos kultūros m-ja. Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo b-ka. Bibliotekininkystės centras. Rankraščių sk. Sudarė K. Sinkevičius, J. Steponaitienė. – V., 1996. – 52 p.
2. Baublių bibliotekos metraštis 1949-2001 m., Kretingos rajono savivaldybės M.Valančiaus viešosios bibliotekos archyvas.
3. Budrių bibliotekos metraštis 1952-2001 m., Kretingos rajono savivaldybės Motiejaus Valančiaus viešosios bibliotekos archyvas.
4. Kartenos bibliotekos metraštis 1946-2001 m., Kretingos rajono savivaldybės Motiejaus Valančiaus viešosios bibliotekos archyvas.
5. Kūlupėnų bibliotekos metraštis 1952-2001 m., Kretingos rajono savivaldybės Motiejaus Valančiaus viešosios bibliotekos archyvas.
6. Raguviškių bibliotekos metraštis 1946-2001 m., Kretingos rajono savivaldybės Motiejaus Valančiaus viešosios bibliotekos archyvas.
7. Kretingos rajono savivaldybės Motiejaus Valančiaus viešosios bibliotekos 2001 metų ataskaita, Kretingos rajono savivaldybės Motiejaus Valančiaus viešosios bibliotekos archyvas.